

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2022

1303/2022

Laki

kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta annetun lain (418/2017) 5 §:n 4 momentti, ja

muutetaan lain nimike, 1–4 § ja 5 §:n 1–3 momentti seuraavasti:

Laki

kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan päätöksentekoon, joka koskee kansainvälisen avun antamista toiselle valtiolle, Euroopan unionille tai kansainväliselle järjestölle sekä kansainvälisen avun pyytämistä niiltä sekä yhteistoimintaa toisen valtion, Euroopan unionin tai kansainvälisen järjestön kanssa Suomen alueella tai sen ulkopuolella samoin kuin Suomen omiin tarpeisiin perustuvaa muuta kansainvälistä toimintaa Suomen alueen ulkopuolella Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan (SopS 1/1956) päämäärät ja periaatteet sekä muut kansainvälisen oikeuden säännöt huomioon ottaen, jos kyse on avusta tai toiminnasta:

- 1) joka perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 222 artiklaan;
- 2) joka perustuu Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 42 artiklan 7 kohtaan;
- 3) johon sisältyy merkittäviä sotilaallisia voimavaroja;
- 4) johon voi sisältyä sotilaallisten voimakeinojen käyttöä;
- 5) joka on ulko- ja turvallisuuspoliittisesti merkittävää; tai
- 6) joka on laajakantoista ja periaatteellisesti tärkeää.

Muusta kuin 1 momentissa tarkoitettusta päätöksenteosta säädetään erikseen.

2 §

Päätöksenteko

Päätöksen avun antamisesta tai pyytämisestä, yhteistoiminnasta tai muuhun kansainväliseen toimintaan osallistumisesta tekee valtioneuvoston yleisistunto asianomaisen ministeriön esittelystä. Jos avun antaminen tai pyytäminen, yhteistoiminta tai muu kansainvälinen toiminta on ulko- ja turvallisuuspoliittisesti merkittävä kansainvälinen asia, päätöksen tekee siltä osin valtioneuvoston ratkaisuehdotuksesta tasavallan presidentti. Valtioneu-

voston toimivallasta valmistella Euroopan unionissa tehtävät päätökset ja päättää niihin liittyvistä Suomen toimenpiteistä säädetään perustuslaissa.

Ennen 1 momentissa tarkoitettua päätöstä tasavallan presidentin ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisen ministerivaliokunnan yhteisen kokouksen tai EU-ministerivaliokunnan käsiteltä asiaa valmistelevasti asianomainen ministeriö voi ryhtyä avun antamiseen tai vastaanottamiseen, yhteistoimintaan tai muuhun kansainväliseen toimintaan liittyviin valmistelu- ja varautumistoimenpiteisiin.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös avun antamista tai pyytämistä, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevan päätöksen olennaiseen muuttamiseen.

Puolustusvoimia ei saa määrätä 1 §:ssä tarkoitettuun avun antamiseen tai toimintaan ilman 1–3 momentissa säädettyä menettelyä, ellei Puolustusvoimien ylipäällikön toimivallasta muuta johdu.

3 §

Eduskunnan osallistuminen päätöksentekoon

Ennen 2 §:ssä tarkoitetun päätöksen tekemistä valtioneuvoston on kuultava eduskunnan ulkoasiainvaliokuntaa, jos apu tai toiminta voi sisältää sotilaallisten voimakeinojen käyttöä. Jos päätös koskee erityisen vaativaa tilannetta, valtioneuvoston on ennen päätöksentekoa kuultava eduskuntaa antamalla sille asiasta selonteko.

4 §

Menettely kiireellisissä asioissa

Jos 1 §:n 1 momentin 1–3 kohdassa tarkoitettua apua tai toimintaa koskevaa 2 §:ssä tarkoitettua päätöstä ei ole mahdollista tehdä riittävän nopeasti poikkeuksellisen kiireellisessä ja vakavassa tilanteessa, asianomainen ministeriö voi päättää avusta tai toiminnasta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua ministeriön päätöksestä on ilmoitettava viipymättä valtioneuvostolle ja tasavallan presidentille. Avun tai toiminnan jatkamisesta ja lopettamisesta päätetään 2 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen.

Puolustusvoimia ei saa määrätä tässä pykälässä tarkoitettua avun antamiseen tai toimintaan ilman 1 ja 2 momentissa säädettyä päätöksentekomenettelyä, ellei Puolustusvoimien ylipäällikön toimivallasta muuta johdu.

5 §

Menettely sotilaallisia voimakeinoja edellyttävässä kiireellisessä tilanteessa

Jos sotilaallisia voimakeinoja sisältävää 2 §:ssä tarkoitettua päätöstä ei ole mahdollista tehdä riittävän nopeasti, päätös voidaan tehdä tässä pykälässä säädettyssä menettelyssä selkeässä poikkeuksellisen kiireellisessä ja vakavassa tilanteessa, jossa tilanteesta saatujen tietojen perusteella on perusteltua olettaa, että kiireellinen menettely on välttämätöntä ihmisten henkeä tai terveyttä taikka valtakunnan turvallisuutta vakavasti uhkaavan vaaran torjumiseksi tai näihin vaikutuksiin rinnastettavissa tilanteissa, eikä vaaraa ole mahdollista torjua lievemmillä keinoilla. Tällöin päätöksen tekee valtioneuvoston yleisistunto tai tasavallan presidentti siten kuin 2 §:n 1 momentissa säädetään.

Ennen 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä valtioneuvoston on annettava asiasta selvitys eduskunnan ulkoasiainvaliokunnalle. Päätöksenteon jälkeen asia on välittömästi saatettava eduskunnan käsiteltäväksi. Avun tai toiminnan jatkamisesta ja lopettamisesta päätetään tällöin 2 ja 3 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen.

1303/2022

Puolustusvoimia ei saa määrätä tässä pykälässä tarkoitetun avun antamiseen tai toimintaan ilman 1 ja 2 momentissa säädettyä päätöksentekomenettelyä, ellei Puolustusvoimien ylipäällikön toimivallasta muuta johdu.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2023.

Helsingissä 29.12.2022

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Ulkoministeri Pekka Haavisto